

Підготовка газодимозахисника
НУЦЗУ

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ГАЗОДИМОЗАХИСНИКІВ

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Професійна підготовка газодимозахисників

1.1. Система професійної підготовки газодимозахисників

1.2. Організація практичних занять з особовим складом ГДЗС

1.3. Особливості тренувань в теплодимокамері (ТДК)

2. Технічні засоби підготовки

3. Безпека праці під час тренувань особового складу

ОСНОВНІ КЕРІВНІ ДОКУМЕНТИ

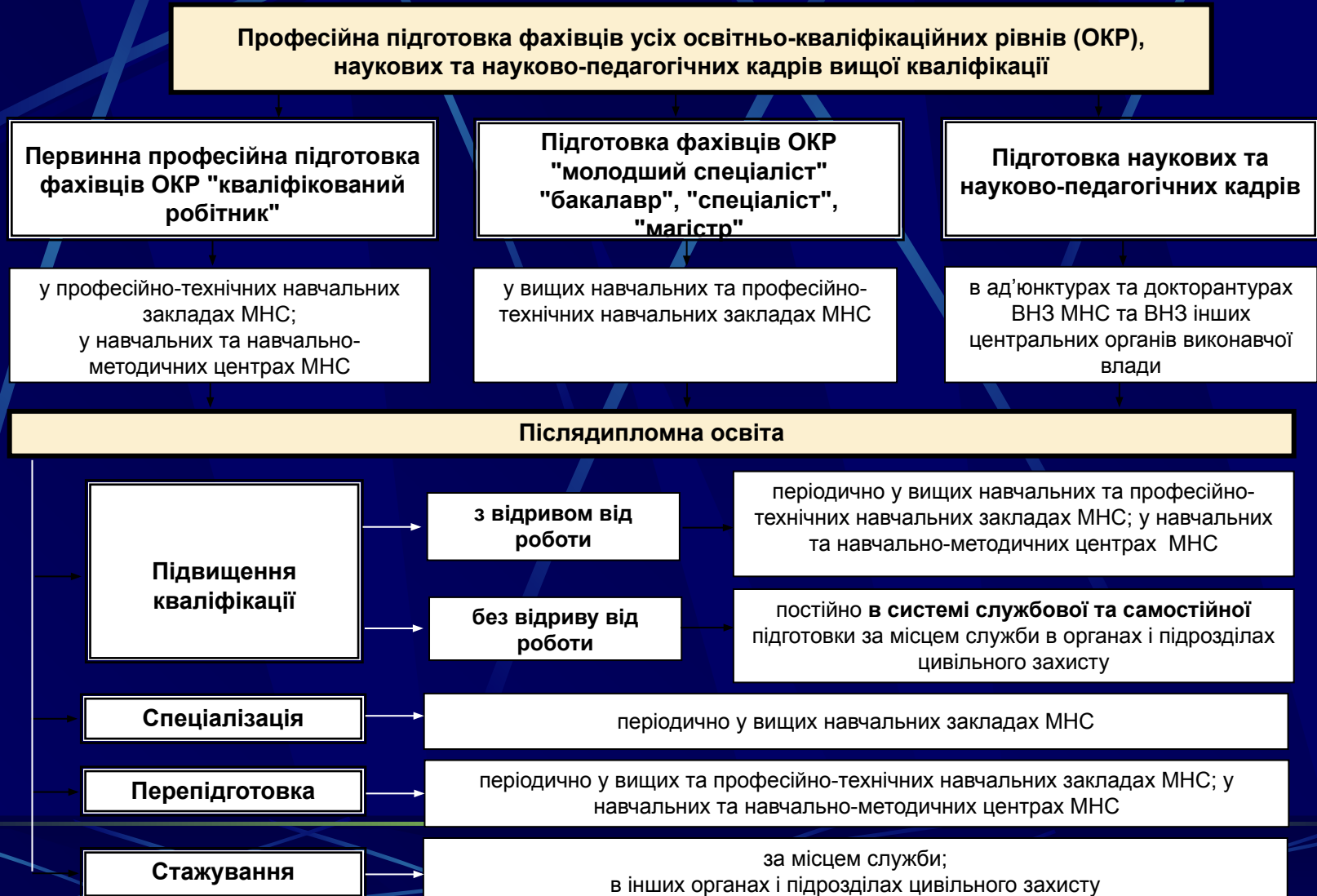
- Наказ МНС від 01.07.2009 № 444 “Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”.
- Наказ МВС України 20.02.2015 № 189 Положення про організацію службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту
- Правила безпеки праці в організаціях та підрозділах МНС України. затверджені Наказом МНС України від 07.05.2007 р. № 312
- Методические указания по организации и проведению занятий в изолирующих противогазах с личным составом газодымозащитной службы пожарной охраны МВД СССР. - М.: ВНИИПО и ГУПО, 1990.

1. Професійна підготовка газодимозахисників-

це організований та цілеспрямований процес оволодіння знаннями, уміннями і навичками, необхідними для успішного виконання професійно-службових завдань у загазованому або задимленому середовищі

1.1. СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ГАЗОДИМОЗАХИСНИКІВ

Структура професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Первинна

Підвищення кваліфікації

Перепідготовка

Службова підготовка

Самостійна

Загальна фізична
Гуманітарна
Мобілізаційна

Функціональна

Психологічна

Тактична
(ПТЗ и ПТН)

Загально-профільна

Спеціальна
фізична

Первинна професійна підготовка – здобуття професійно-технічної освіти особами рядового і молодшого начальницького складу, які раніше не мали робітничої професії, або спеціальності іншого освітньо-кваліфікаційного рівня, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації, необхідний для професійної діяльності.

Первинну професійну підготовку проходять:

- особи, прийняті на службу в органи і підрозділи цивільного захисту на посади рядового та молодшого начальницького складу, незалежно від отриманого ними раніше освітньо-кваліфікаційного рівня, спеціальності та спеціалізації, крім осіб, які мають робітничу кваліфікацію за непрофільними спеціальностями та прийняті на службу на посади, заміщення яких відповідає отриманій професійній кваліфікації і не передбачає наявності професійно-технічної освіти у сфері цивільного захисту;
- курсанти навчальних закладів МНС, підготовка яких здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями “молодший спеціаліст”, “бакалавр”.

ПЕРВИННА (КУРСОВА) ПІДГОТОВКА

У системі первинної підготовки для рядового та молодшого начальницького складу ОРС ЦЗ відбувається курсова підготовка на базі учбових закладів (підрозділів) ДСНС не пізніше **6** місяців після призначення на посаду.

Учбово-тематичні плани та програми навчання затверджуються ДСНС України.

Після закінчення курсового навчання слухачі здають екзамени та заліки. За результатами навчання учбовий заклад (підрозділ) дає комплексну оцінку професійних знань та ділових якостей кожного слухача.

Після проходження курсової підготовки пожежні-рятувальники допускаються до оперативних дій з правом роботи в ІІ та на висотах наказом начальника гарнізону ДСНС.

Підвищення кваліфікації (розширення профілю) – набуття особами рядового і начальницького складу здатностей виконувати додаткові професійні завдання та обов'язки, розширювати і поглиблювати раніше здобуті професійні знання, вміння і навички в межах спеціальності за певним освітньо-професійним рівнем.

Підвищення кваліфікації без відриву від роботи проводиться на постійній основі в системі службової та самостійної підготовки за місцем служби.

Підвищення кваліфікації з відривом від роботи проводиться у вищих навчальних закладах, навчальних та навчально-методичних центрах МНС не рідше одного разу на п'ять років, а окремих спеціальних посадових категорій осіб, які виконують роботи, пов'язані з підвищеною небезпекою або відповідальністю у інші терміни (вказуються окремо)

Особи рядового та начальницького складу направляються на підвищення кваліфікації не раніше ніж через три роки після закінчення навчального закладу, навчального або навчально-методичного центру, проходження підвищення кваліфікації (крім окремих категорій осіб).

Термін проведення підвищення кваліфікації у навчальних закладах МНС становить до одного місяця.

Для робітничих професій термін навчання має відповідати загальному обсягу навчального часу, який передбачено державним стандартом професійно-технічної освіти з конкретної робітничої професії.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

- *Підвищення кваліфікації* командирів відділень, майстрів баз ГДЗС та ін. здійснюється з метою послідовного вдосконалення їх професійної майстерності і відбувається один раз в 5 років під час учбових зборів (терміном до 1 місяця), які проводяться в учбових закладах (підрозділах) ДСНС або в навчальних закладах інших центральних органів виконавчої влади.

СЛУЖБОВА ПІДГОТОВКА

- Подальша підготовка (підвищення професіоналізму працівників ОРС ЦЗ шляхом удосконалення спеціальних навичок по роботі в ІП) відбувається під час занять зі службової підготовки, а саме пожежно-рятувальної підготовки, яка повинна передбачати поряд з виконанням вправ з пожежними драбинами, рятувальними мотузками, рукавами, стволами, розгалуженнями та ін., також і роботу в апаратах захисту органів дихання.
- Тренування особового складу газодимозахисників в ІП на свіжому повітрі проводиться не менше ніж по 2 години щомісяця.

ПЕРЕПІДГОТОВКА

Перепідготовка рядового та молодшого начальницького складу відбувається з метою оволодіння новою спеціальністю, технікою або у випадку переміщення на іншу посаду, яка вимагає нових знань, вмінь та навичок.

Перепідготовка відбувається за місцем служби співробітника або в учбових закладах (підрозділах) МНС. Термін не повинен перебільшувати **1** місяць.

1.2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ ГДЗС

Основні цілі тренувань:

- вироблення та закріплення навиків роботи в ІП;
- підготовка до роботи в умовах високих температури, диму та вологості;
- формування психологічних та психофізіологічних якостей, які є необхідними для виконання робіт в екстремальних умовах.

Тренування газодимозахисників чергових караулів проводять в:

- ІП на свіжому повітрі (щомісячно)
- Теплокамері
- Димокамері
- Теплодимоканері (один раз в квартал)
- Під час рішення ПТЗ
- На вогневій смузі психологічної підготовки (два рази на рік)

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЗ

- Тренування газодимозахисників проводяться не рідше **1** разу на місяць.
- Всі практичні заняття в ІП з особовим складом проводять начальники частин або їх заступники.
- Тривалість кожного тренування повинна бути не менше **2** годин, у тому разі безпосередня робота в ІП (розминка, виконання вправ, нормативів та завдань) **50-60** хвилин.

ПЛАНУВАННЯ ТРЕНУВАНЬ

- Планування тренувань в ІІІ полягає на начальника ГДЗС гарнізону.
- Тренування планують в річному план-графіку бойової підготовки та розкладі занять на місяць. План-графік (розклад) тренувань повинні контролювати начальник ГДЗС гарнізону та начальники пожежних частин.
- При підготовці до тренувань керівник занять складає методичну розробку проведення практичного заняття, в якій перераховує вправи, нормативи та завдання, які підлягають відпрацюванню, послідовність та особливості їх виконання.

Від участі в чергових тренуваннях звільняються особи, які працювали в ІП під час ліквідації пожеж (аварій) не менше:

- Однієї години в місяць, який передував тренуванню
- Двох годин в квартал, який передував тренуванню;
- **30** хвилин в день тренування.
- Газодимозахисники, які перенесли хворобу, звільняються від тренувань на двотижневий термін

1.3. ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАНЬ В ТДК

Вимоги до ситуацій, які моделюються в ТДК:

- максимальна наближеність до реальних екстремальних умов
- наявність елементів граничної складності
- можливість самостійного прийняття рішення газодимозахисниками
- різноманітність варіантів фізичних та емоційних навантажень

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАНЬ В ТДК

- Розподіл часу під час тренувань в ТДК:

- постановка завдання, інструктаж – **5-10** хв.;
- тренування в ТК – **20-25** хв.;
- відпочинок – **10** хв.;
- тренування в ДК – **15-25** хв.

- Після виконання вправ в ТК о/с відпочиває в передкамері, виключившись з апаратів, до встановлення ЧСС 100 уд./хв.

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ПІДГОТОВКИ

```
graph TD; Root[ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ПІДГОТОВКИ] --> A[Аудіторні]; Root --> B[Спеціальної підготовки]; Root --> C[Штатне обладнання]; Root --> D[Полігони]; B --> E[100-метрова смуга]; B --> F[Навчальна башта]; B --> G[Навчально-тренувальні комплекси]; B --> H[Площадки емоційно-вольової підготовки]; G --> I[Смуги психологічної підготовки]; G --> J[Теплодімокамери];
```

Аудіторні

**Спеціальної
підготовки**

**Штатне
обладнання**

Полігони

**100-метрова
смуга**

**Навчальна
башта**

*Навчально-
тренувальні
комплекси*

**Площадки
емоційно-
вольової
підготовки**

**Смуги психологічної
підготовки**

Теплодімокамери

ТЕПЛОДИМОКАМЕРА

- Склад ТДК:

- теплокамера;
- димокамера;
- контрольний пост ГДЗС;
- душова;
- апаратна;
- кімнати для:
 - мед. огляду;
 - вкл. (викл.) зимою;
 - розташування
димоутворюючих
установок та обладнання

- Димокамера
обладнується:

- припливно-витяжною
вентиляцією;
- імітаторами;
- перегородками, що
трансформуються;
- засобами контролю за
місцем знаходження;
- засобами зв'язку та
аварійного освітлення;
- засобами для створення
фізич. навантажень

3. БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПІД ЧАС ТРЕНУВАНЬ

- **Відповідальність за дотримання вимог безпеки праці під час тренувань о/с полягає на керівника занять**
- **Керівник перед тренуванням у задимленому середовищі зобов'язаний:**
 - опитати о/с про стан здоров'я;
 - оголосити вправи, поставити завдання, звернувши особливу увагу на безпеку праці під час виконання вправ;
 - включити освітлення виходів, перевірити температуру повітря (для ДК до +40 ° С, для ТК до +50 ° С), стан гучномовного зв'язку, сигналізації, витяжної вентиляції;
 - зняти запори з дверей.

Основні заходи щодо забезпечення безпеки під час тренувань:

- тренування виконується в бойовому одязі та спорядженні, а при необхідності в тепловідбивних костюмах
- під час тренування в ДК ланка ГДЗС працює в зв'язці та має засоби зв'язку
- для підтримання постійного зв'язку з ланкою виставляється постовий на пост безпеки
- чергова ланка ГДЗС є резервною
- для надання першої медичної допомоги у випадку травмування пожежних на посту безпеки знаходиться аптечка
- у випадку отруєння або теплового удару необхідно викликати швидку медичну допомогу, а до її прибуття оказати потерпілому першу допомогу

ПРИПИНЕННЯ ТРЕНУВАНЬ

- Критерієм граничного фізичного навантаження прийнято збільшення серцевих скорочень до **170** уд./хв.
- Тренування припиняються, якщо:
 - з`явилися жалоби на погане самопочуття;
 - після виконання кількох вправ ЧСС перебільшує **160** уд./хв. і не стає нижче цієї границі на протязі **3-5** хвилин відпочинку

ЗАВДАННЯ НА САМОПІДГОТОВКУ

- В.Д. Перепечаев, В.Ю. Береза. Газодымозащитная служба пожарной охраны. - Черкассы, 2000. - с. 17-23
- Підготовка до практичного заняття в ТДК (підготовка особистих лицевих частин, перевірки апаратів на стислому повітрі, безпека праці при роботі в АСП, у тому разі розв'язання задач по розрахунку часу та запасу повітря). Повторити призначення та роботу основних вузлів АСП
- Новий матеріал за конспектом